

Po zakonu prirode je detetu le mati prva odgojiteljica; ona mora skrbeti za njegovo duševno in telesno srečo. Oče more odgajati svoje dete še le pozneje intelektualno in moralno, ali temelj, na kojem bode oče zidal, postavlja le mati. Mati odgaja duh in dušo detetovo, a oče more to odgojeno dušo in duh poučevati. Ščim pa to doseže mati? S čistostjo svoje duše, z naobraženjem svojega duha in svojim dobrim vzgledom.

Srečen sin, kojega je rodila taka mati, blagor domovini, kojeg je Bog podel takih mater! Da, brez takih mater ni stalnih značajev, ni velikih ljudi. Dajte nam Kornelijo, Avrelijo in Atijo pa evo nam Graka, Cezara in Avgusta! Ve žene, katere je Bog blagoslovil s porodom, negujte in oplemenjajte z vsem maternim požrtvovanjem srce svojega deteta; s tem si postavite trajen spomenik svojej ljubezni in s tem izpolnite najlepše svoje dolžnosti do človeštva in do domovine.

Márica.

Zimska noč.

Kako si tiha, zimska noč,
Ko zemlja v beli plašč zavita
Počiva zmrzla — trudna vsa,
Ko log in vrt pod snegom spita.

Kako si mirna, zimska noč,
Potekaš brez viharjev ljutih,
Ne drami tebe piš in grom,
Bučanje sil prirodnih, krutih...

Kot srce ti si, zimska noč,
Ki mirno v prsih mi počiva,
Brez bojev strastij — brez želja —
O dneih preteklih, zlatih sniva.

Kristina.

Ženska emancipacija.

Spisala Danica.

Koliko se je že pisalo in govorilo baš že o ženskem vprašanji, koliko glasov se je že vzdignilo pro, in še več contra, a vendar imamo zabeležiti še prav, prav malo pozitivnega napredka, še prav malo luči v temotnem stanu ženskega življenja. Zatiranemu ženstvu se godi pač tako, kakor zatiranemu narodu: Sami se le s težka osvobojajo, a njih tlačitelji jim nečejo dati prostosti.

Izpregovoriti hočem tu nekaj besed o ženski emancipaciji — ne o onem buršikoznem duhu, ki veje dandanes v nekih — zlasti višjih krogih, po kojem se hočejo ženske znebiti tako rekoč svojega ženskega čustva. Saj pušenje, oblastno, samosvoje vedenje, nanosnik in ostrizeni lasje nikakor ne tvorijo bistev ženske emancipacije. To so le grdi izrastki na njej, kojih se poslužu-

jejo one žene in dekleta, ki hočejo biti sicer zanimive, moderne, ki pa vendar ne umejo v svoji površnosti onega blagega gibanja po svobodi, po včlovečenju hlepečega ženstva.

Polovica vsega človeštva je zatirana, teptana: ženska živi brez prava, brez slobodne volje pod možko oblastjo*).

Kako pa motivira možki svet svojo pravico do vladanja nad ženstvom? Nu, prav jednostavno s cenenimi izgovori: ker mora tako biti, ker je ženska rojena za suženjstvo, ker jo narava sama določuje za to podložno stanje, ker je vedno tako bilo itd. Da, za časa naših očetov in dedov je pač bilo prav tako, kakor dandanes, če ne še hujše. Pozabili so pa ti modri filistri posezati nekoliko dalje nazaj v predzgodovinsko dobo. In vendar so dokazali učenjaki, da je bila žena v prvotnem stanu človeške družbe svobodna, ne, še več nego svobodna, ona je bila vladarica, glava vse družbe, koji so bili vsi ostali člani podvrženi. Bili so to časi materinskega prava (Mutterrecht), (viri: Bachofen „Mutterrecht“, Morgan „Ursprung der Familie“ itd.). Ali jo je morda takrat tudi narava določila za vladanje? In vendar je bila takrat organično ista kakor danes, le razmere so bile drugačne.

Človeštvo je živelo tedaj še v velikih skupinah v mejsebojnem spolnem občevanju, takozvana obitelj krvnih sorodnikov (Blutsverwandtschaftsfamilie). In tukaj je bila žena gospodarica. Sčasoma, ko se je obitelj bolj in bolj razvijala, ko so začeli ljudje živeti paroma skupaj, je ženska izgubila svojo oblast. Nadvladala je možka moč. Mož si je prisvojil ne samo vse imetje, črede, orožje, zemljišča, nego tudi žensko, ki je postala njegova sužnja, predmet njegove pohotnosti, stroj za pomnoženje človeškega rodu.

In tako je ostalo do danes.

Ženska ima dandanes same dolžnosti, a prava nima nebenega. Ona se sme ubijati za vsakdanji kruh, sme stradati in trpeti, mora davke plačevati, — a glasu nima nobenega v javnem življenji. Ona, udovica, ima dolžnost vzgajati, oblačiti, rediti svojo deco, a podvreči se mora volji postavljenega ji varuha, tujega človeka, ki morda prav nič ne sočustvuje z ubogo obitelji, ki išče morda le svoj prid, svoj hasek v tem poslu.

In poklici, v kojih si sme služiti vsakdanji svoj kruhek, kako pohlevni, kako borni so većinoma! Takozvani „sijajni“ poklici, so rezervirani vsi možkemu spolu.

Da, govori se vedno o možkih in ženskih opravilih, kakor če bi bili sposobni oni bolj za to, te pa za ono delo. Oglejmo si stvar vendar natančneje.

Ženske so, recimo, sposobne za kuhanje.

Na kmetih si kušajo hišni gospodarji baš tako dobro, kakor gospodinje, če so le te ravno kje v „službi“ ali sploh po čem zadržane opraviti svoj domači posel. Po največjih in najimennitnejših hišah so nastavljeni večji del le možki kuharji. Zakaj to, če je kuhanje vendar ženska zadeva?

Ženske imajo nadalje posebno nadarjenost za ši-

* No, nam, ki nismo „zavezane“, ne zdi se nam tako hudo, morebiti pa je vendar le res, če Vi pišete. Op. ur.